

Jan Kilian

Ohlédnutí...

75 let

Lékařské fakulty UK
v Plzni

KAROLINUM

OHLÉDNUTÍ...

75 LET LÉKAŘSKÉ FAKULTY UK V PLZNI

Jan Kilian

Recenzovali:

doc. MUDr. Antonín Zicha, CSc.

MUDr. Jaroslav Novák, Ph.D.

Vydala Univerzita Karlova

Nakladatelství Karolinum

Praha 2021

Redakce Dita Kříšťanová

Grafická úprava Zdeněk Ziegler

Sazba DTP Nakladatelství Karolinum

Vydání první

© Univerzita Karlova, 2021

© Jan Kilian, 2021

ISBN 978-80-246-4892-7

ISBN 978-80-246-4897-2 (pdf)

Univerzita Karlova
Nakladatelství Karolinum

www.karolinum.cz
ebooks@karolinum.cz

Obsah

OHLÉDNUTÍ... /9

Prolog /9

PRVNÍ SETKÁNÍ S FAKULTOU... /11

PREKLINICKÁ VÝUKA /14

Anatomie /14

Biofyzika /15

Biologie /16

Histologie a embryologie /16

Chemie /17

Farmakologie a toxikologie /18

Fyziologie /19

Patologická fyziologie /20

Tělesná výchova /20

Mikrobiologie /20

Patologická anatomie /21

Hygiena /21

Jazyky /22

Organizace zdravotnictví /22

Soudní lékařství /23

Vojenská příprava /25

KLINIKY /27

Dermatovenerologická klinika /27

Dětská klinika /28

Gynekologicko-porodnická klinika /29

Chirurgická klinika /29

Neurologická klinika a psychiatrická klinika /30

Oční klinika /31

Otorinolaryngologická klinika /31

STOMATOLOGICKÁ KLINIKA	/33
Začátky výuky stomatologie	/33
Začátky stomatologické kliniky	/34
Mé vlastní začátky v oboru stomatologie	/37
Sedm let v jižních Čechách	/39
Život v Bechyni	/41
Návrat do Plzně po sedmi letech	/43
Česká společnost pro dětskou stomatologii	/45
Období „normalizace“	/46
Listopad 1989 na fakultě	/48
Devadesátá léta	/50
Nijmegen, Vídeň, Regensburg, Anglie	/53
Konference o výuce stomatologie v angličtině	/53
Asociace učitelů stomatologie ČR	/54
Cena rektora UK	/55
Zahraniční cesty	/56
Zrušení státem organizované péče o orální zdraví dětí	/57
Nová fantomová učebna kliniky	/57
50 let Stomatologické kliniky	/59
Dar Rotary klubu	/59
Léta 2000–2020	/60
Studium oboru stomatologie	/60
Přijímací zkoušky na Lékařskou fakultu UK v Plzni – potřebný počet bodů k přijetí	/63
Jaký je současný student?	/65
Studenti a zkoušky	/68
Facultas nostra	/73
Minimuzeum kliniky	/74
Karolinka	/74
Karolinum	/75
Promoce	/76
Můj životní vzor	/77
Rodáci	/77
Nový přednosta kliniky	/78
Historiky o známých i méně známých osobnostech	/79
EPILOG	/85
PŘÍLOHY	/86
Zaměstnanci Stomatologické kliniky v Plzni (1949–2020)	/86

Přednostové Stomatologické kliniky LF a FN v Plzni /93
Akademičtí funkcionáři Lékařské fakulty v Plzni /94
Vědecká rada LF UK v Plzni – seznam členů /95
Akademický senát LF UK v Plzni /95
Portréty významných osobností LF /96
Seznamy absolventů LF obsahují tyto almanachy
 Lékařské fakulty UK v Plzni /97
Seznamy osob – zaměstnanců Lékařské fakulty UK v Plzni /97
Výročím Lékařské fakulty UK v Plzni byly věnovány
 tyto publikace /97
Založení a historii Lékařské fakulty UK v Plzni byly věnovány
 následující publikace /98
Obrazová příloha /113

Ohlédnutí...

PROLOG

Když jsem po šestapadesáti letech končil svou práci na Lékařské fakultě v Plzni, navrhl mi její spectabilis děkan prof. Fínek, abych se dal do psaní svých pamětí, protože – jak pravil – „se budete nadále určitě nudit“. Když jsem trochu překvapen s tím tehdy nesměle souhlasil, neměl jsem v té chvíli ještě představu, co mě čeká.

Plzeňská lékařská fakulta byla založena 28. října 1945: dnes tedy existuje tato má alma mater už sedmdesát pět let. V roce 1952, když jsem byl na plzeňské fakultě přijat ke studiu, jí bylo teprve prvních sedm let; o nich mám informace jen z ústního podání a z literárních pramenů.

Mé vlastní vzpomínky proto mohou obsáhnout až období 1952–2020, tedy posledních osmašedesát roků.

Nechci psát *h i s t o r i i* fakulty, pouze vzpomínky na svá studentská léta i na doby pozdější.

Úmyslně říkám *vzpomínky*; nejsem kvalifikovaný historik, jsem jen bývalý student a později postupně odborný asistent, docent, profesor a po sedm roků i proděkan této fakulty.

Při *popisu* historických událostí spojených s fakultou chci být objektivní, nicméně při jejich *komentáři* nemohu subjektivní názor zcela vyloučit. Myslím ale, že stejně pracují i profesionální historikové: vzpomeňme například, jak rozdílná *subjektivní* hodnocení historie naší země jsme v minulosti četli podle toho, kdo byl jejich autorem.

Po celou dobu svého působení na fakultě (1964–2020) jsem pracoval na Stomatologické klinice, proto se nemalá část mých vzpomínek bude týkat zejména tohoto pracoviště.

Bližší údaje o historii fakulty, o ústavech, klinikách a dalších pracovištích může laskavý čtenář najít zejména v některém z al-

manachů, které fakulta v minulosti vydala ke svým výročím a které všechny dále uvádím.

Jan Kilian

První setkání s fakultou...

Po maturitě na příbramském gymnáziu v červnu 1952 jsem podal přihlášku na plzeňskou lékařskou fakultu, na obor stomatologie. Po přijímacích zkouškách jsem byl přijat. Zkoušky se konaly na děkanátu na Klatovské třídě č. 110, ve známé vile, kterou stavěl slavný architekt Loos. Zkoušel nás tehdy nám neznámý, mírně prošedivělý, asi pětatřicetiletý pán s knírkem a brýlemi: nebyl to nikdo jiný než legendární anatom, docent a později profesor Jaroslav Kos.

Dnes výstavná – a dovolím si říci už i hezká – Plzeň byla tehdy dosti špinavá a nevábne město; oprýskané a ponuré fasády domů, ulice plné prachu, kouře a popílku ze Škodovky. V tramvajích a trolebusech jezdili průvodčí, křižovatky řídili příslušníci Veřejné bezpečnosti.

Značné problémy byly i s bydlením, fakulta neměla svou kolej, jen několik málo míst měla rezervovaných v Průmyslové škole na rohu třídy 1. máje a ulice 17. listopadu. My studenti jsme proto hledali pracně různé podnájmy. S kolegou jsme jeden našli na Košutce ve starém domku v Karlovarské ulici, v kuchyni s kachlovými kamny a betonovou podlahou, kde bylo chladno i v létě; vodovod byl na chodbě. Nebylo čím topit, v zimě bylo v místnosti kolem 8 °C. „Domů“ jsme v chladných dnech chodili hlavně jen přespat, studovat jsme chodili do knihoven nebo kaváren. Až ve 3. ročníku jsme se přestěhovali do nově postavené koleje v Máchově ulici, kterou jsme o prázdninách pomáhali stavět jako brigádníci: to byla výhra, protože na koleji bylo i v zimě teplo... Kolejné bylo 45 korun měsíčně, a protože jsem měl od 3. ročníku prospěchové stipendium 350 korun měsíčně, mohl jsem si dovolit občas zajít i do kina, nebo dokonce do divadla.

Na obědy a večere jsme my studenti chodili do menzy v Kollárově ulici; jídlo nebylo drahé, ale ani příliš chutné. Přílohy tvořily obvykle zejména knedlíky s hnědou omáčkou,

tzv. UHO (univerzální hnědá omáčka) nebo brambory; rýže byla vzácností a její přídavek nebyl možný. Popílkou ze Škodovky bylo v ovzduší tolik, že cestou na oběd jsme místo menzy dost často nejdříve museli vyhledat ošetření na oční klinice, kde nám z očí odstraňovali zaseknuté částčky popílků.

Výuka prvních ročníků probíhala na Lochotíně v Procháskově a Pavlovově ústavu. V Procháskově ústavu (bývalém Jubilejním okresním dětském domově) sídlil anatomický ústav, ústav lékařské fyziky (tehdy se správně psalo skutečně „fysika“, „fysiologie“), ústav lékařské chemie, ústav biologie, ústav histologie a embryologie, ústav farmakologie, ústav soudního lékařství s pitevnou v suterénu. V posluchárně Pavlovova ústavu se konaly přednášky z výše uvedených oborů, z marxismu-leninismu, politické ekonomie a ruštiny; kromě toho byla povinná i tělesná výchova.

V Pavlovově ústavu sídlil i ústav fysiologie a patologické fysiologie, knihovna a vojenská katedra s vlastní malou posluchárnou. V nejvyšším patře pak bylo výtvarné studio fakulty.

Prvé čtyři semestry byla výuka i zkoušky společné pro všeobecný směr i pro stomatologu. Až v 5. semestru se výuka rozdělila. Řada studentů také od 5. semestru odešla studovat do Prahy obor lékařské hygieny na dnešní 3. lékařskou fakultu UK a obor pediatrie na 2. lékařskou fakultu UK v Motole.

Dnešní studenti si sotva dovedou představit společenskou atmosféru padesátých let. Všechno probíhalo podle směrnic KSČ, vedoucí síly společnosti. Bylo nezbytné dávat si pozor na každé slovo, protože i mezi studenty byli konfidenti, spolupracující se Státní bezpečností. Až v devadesátých letech jsme se o nich dozvěděli řadu podrobností; např. jeden z našich spolužáků měl na svědomí udání několika studentů, kteří byli ze studia vyloučeni, někteří i uvězněni. Po prozrazení svou vinu neunesl a spáchal sebevraždu. Podezíravost STB byla až neuvěřitelná: v té době jsme chodili oblečení dost uniformně, většina z nás nosila praktické manšestrové kalhoty a saka. Pracovníci STB to považovali za uniformy protistátní studentské organizace a při výsleších se opakovaně ptali, jakou hodnotu v této organizaci má ten, kdo má kombinaci šedých kalhot a hnědého saka, jakou ten, kdo má kalhoty i sako šedivé, apod.

Účast v prvomájových průvodech byla povinná, stejně jako povinné bylo jásání v průvodu, zejména před tribunami s čel-